

КОНСПЕКТ
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ЗА СТУДЕНТИТЕ ФИЛОЛОЗИ

Съдържание

А. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИЗПИТА

Б. БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА

В. БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Г. БИБЛИОГРАФИЯ

А. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИЗПИТА

- ПИСМЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ПОЛАГАТ СТУДЕНТИТЕ РЕДОВНО И ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТИТЕ БЪЛГАРСКА ФИЛОЛОГИЯ, СЛАВИСТИКА, БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЧУЖД ЕЗИК, БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ, БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ИСТОРИЯ.
- НА СТУДЕНТИТЕ СЕ ПРЕДЛАГАТ ТЕМИ ОТ ДВА МОДУЛА – ЛИТЕРАТУРОВЕДСКИ (Б) И ЕЗИКОВЕДСКИ (В). ИЗБОРЪТ НА ТЕМА ЗАВИСИ ОТ ИНТЕРЕСИТЕ И ПРЕДПОЧИТАНИЯТА НА САМИЯ СТУДЕНТ.
- ЗА СТУДЕНТИТЕ, ИЗБРАЛИ ЕЗИКОВЕДСКИЯ МОДУЛ, ИЗПИТЪТ Е СТРУКТУРИРАН В ДВЕ ЧАСТИ – ТЕОРЕТИЧНА И ПРАКТИЧЕСКА. **ТЕОРЕТИЧНАТА ЧАСТ** ВКЛЮЧВА ЕДИН ВЪПРОС, ФОРМУЛИРАН ВЪЗ ОСНОВА НА ПОСОЧЕНИЯ В КОНСПЕКТА МАТЕРИАЛ (В). **ПРАКТИЧЕСКАТА ЧАСТ** ИЗИСКВА ДА СЕ НАПРАВИ ЦЯЛОСТЕН МОРФОЛОГИЧЕН И СИНТАКТИЧЕН РАЗБОР НА ИЗРЕЧЕНИЕ.
- ВРЕМЕТРАЕНЕТО НА ИЗПИТА Е ЧЕТИРИ ЧАСА.

Б. БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА

ВЪЗРОЖДЕНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Характер на Българското възраждане – специфика; обществени, икономически и духовни предпоставки; Начало, развой, същностни белези на българската възрожденска литература. Топографски посоки и проекции на българската литература. Културни средища. Периодизация, обзори, класификации.

2. Възрожденско конструиране на *Историята*. „Занаятът” на историка. Паисий Хилендарски. Биографични сведения. Паисиевият печат. „История славяноболгарская”

– същностна характеристика, композиция, жанрови особености, традиция и новаторство. Преписи, преправки, разпространение.

3. *Личностните* следи във възрожденската литература. Софроний Врачански – етапи в творческите му изкушения. Софроний и духът на Европа. Просвещенски тенденции. Преписи, функция на Видинските сборници, „Неделник”. „Книга за трите религии”. „Житие и страдания грешнаго Софрония” – разсипаният свят и безпризорното време.

4. Жанрови белези на възрожденската *поезия*: от даскалската поезия до оригиналната поема „Стоян и Рада” на Найден Геров. Поезията на Д. Чинтулов (образи, символи, послания). Поемата в литературата на Българското възраждане (Георги Раковски, Петко Р. Славейков, Христо Ботев). Поетическото изобретяване на българската история.

5. Възрожденски *театър и драма*. Диалози. „Спечелването” на възрожденския зрител. Типология на възрожденската театрална култура. Добри Войников. Теоретикът на възрожденския театър. Занаятът на драматурга. Исторически драми. „Криворазбраната цивилизация”. Васил Друмев. Характеристика на книжовната му дейност. Литературнокритически позиции. Драмата „Иванко, убиецът на Асеня I” – основни конфликти, образи. Историческият и литературният контекст.

6. Новобългарска *белетристика*. Въпросът за началото. Първи представители и облик на тематичните предпочитания. Образи на българския живот и време. Основни мотиви. Свое: чуждо; достоверност и фикционалност. Ролята на разказвача. „Нещастна фамилия” от В. Друмев – теми, сюжет, композиция, наративни техники. Илия Блъсков. Повестта „Изгубена Станка” в идеологемните стратегии на Възраждането. Нравствено-религиозна проблематика. Повествователна техника.

7. Любен Каравелов. Белетристика. Идеология на националното. Литературни представи за българското старо време.

8. Христо Ботев. Жизнен и творчески път. Журналистическа дейност. Неговите издания. Ботевите журналистически жанрове – памфлет, статия, очерк, фейлетон. Поезията на Ботев – жанрове, образи, поетика. Лабиринтите на поетическия смисъл.

БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

1. Българската литература и култура през 80-те години на XIX век. Исторически, социално-политически и културни характеристики на десетилетието. Възрожденско и поствъзрожденско в идеологическите и естетическите схващания. Тематични и жанрови доминанти в текстовете. Конципиране на историята: Априлското въстание, Освобождението, Съединението и Сръбско-българската война в литературата.

2. Поезията на Иван Вазов. Основни теми и мотиви, особености на поетиката. Философско-естетически и жанрови аспекти; природа и поезия. Цикълът „Епопея на забравените” – история, мит и идеология; моделиране на националния идентитет; поетика, основни концепции за цикъла. Лирическата равностметка на поета: „Люлека ми замириса”. Поеми: особености на сюжета, проблеми („Грамада”, „Загорка”, „Царството на самодивите” и др.).

3. Иван Вазов – разкази и повести. Проблемно-тематични и структурни особености на Вазовите разкази; типология на персонажа; ролята на повествователя; време и

пространство („Повести и разкази”, „Драски и шарки”, „Видено и чуто”, „Пъстър свят”, „Утро в Банки”). Пародийно и героично в повестите на Вазов: „Немили-недраги”, „Чичовци”.

4. Иван Вазов – романи. *Под игото* – сюжети на рецепцията, жанрова типология. История и бит, патетично и комично. Сюжетни линии, повествователни похвати и оценки. Романовият разказ за 1876 година. Романите на Вазов за следосвобожденския живот.

5. Захарий Стоянов. Типология на биографичния феномен. България и нейните герои: „Васил Левски (Дяконът). Черти из живота му”, „Христо Ботйов. Опит за биография” и др. *Записки по българските въстания* – повествователни и жанрови особености. Акценти в конструирането на минало и настояще, битово и историческо, водач и народ, свое и чуждо.

6. Българската култура и литература през 90-те години на XIX век. Етноцентризъм и антропоцентризъм. Литературни направления и идеологии (народничество, социализъм, реализъм, модернизъм). Жанровата система през десетилетието. Типология на сюжета, персонажа, идеографския състав на литературното произведение. Ние и светът.

6. 1. Алеко Константинов. Алеко и пътеписната традиция у нас: „До Чикаго и назад” – повествователна техника, функции на разказвача; ние и другите – релативизиране на стойностите; пътеписи за България. Фейлетони. „Бай Ганю”: жанр и структура на творбата; повествователни и културноисторически особености: образът на срещата с чуждото. Доминанти в рецепцията на героя и книгата.

6. 2. Селото като тема на литературата през 90-те години на XIX век. Реалистично и демонологично в художествения свят на Антон Страшимиров. Витализъм и еротизъм у Кирил Христов.

6. 3. „Мисъл” и философско-естетическата преориентация в изкуството в края на XIX и началото на XX век: българският модернизъм. Концептуализиране на фолклорното.

7. Българският модернизъм. Пенчо Славейков. Културна програма. Славейков и фолклорът. Поеми. Лирика: „Сън за щастие”. Антологията „На Острова на Блажените”.

8. Българският модернизъм – Петко Ю. Тодоров. Фолклорни сюжети и мотиви в *бляновете на модерния поет...* Идилчно и несретно в прозата („Слънчова женитба”, „Мечкар”, „Над черкова”, „Несретник” и др.). Драми: мит и реалност в конфликтното съизграждане на общностно и индивидуално (*Зидари; Змейова сватба* и др.).

9. Пейо К. Яворов. Социални и национално-патриотични теми и мотиви в поезията му („Стихотворения”). От „Нощ” към „Песен на песента ми” и „Песента на човека” – традиционно и модерно, антологизъм и авторефлексия в „Подир сенките на облаците”. Философско-психологическа лирика – „Безсъници” и „Прозрения”: основни поетически концепции за екзистенцията, смъртта, човека, историята, родината, любовта. Етико-философски и социокултурни проблеми в драмите на Яворов („В полите на Витоша”, „Когато гръм удари...”).

10. Жанрът на разказа и повестта след началото на XX век. Художественият свят на *Елин Пелин* – теми, конфликти, персонажи. Поетика на късия разказ. Цикълът разкази

„Под манастирската лоза”. Повестите на Елин Пелин („Герациите” и „Земя”).
Георги Стаматов. Градът, човекът и институциите – разкритията на сатиричното.
Типология на героя. Композиционни и стилкови особености.

11. Българският символизъм – генеалогия, особености на естетиката и поетиката; текстове манифести; основни теми; представители.
Димчо Дебелянов. Подвързачовият кръг, „Звено” и Д. Дебелянов. Елегизъм и елегии; поеми. Типология на лирическият герой. Военната лирика. *Николай Лилиев* и „краят на поезията”. „Птици в нощта” и „Лунни петна”: особености на поетиката. Лилиевите „песни” и поеми („Градът”, „Родина”, „Ахасфер”). *Теодор Траянов* и пътищата на българския символизъм – от мъртвата царица до аспектите на родното и пантеонното в поезията му („Regina mortua”, „Химни и балади”, „Български балади”, „Пантеон”).

БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА СЛЕД ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

1. Основни направления в българската литература през 20-те години на ХХ век. Реализъм, символизъм, авангардизъм: особености на поетиката. Идеино-художествена същност на следвоенния естетически прелом.
2. Йордан Йовков. Проблемно-тематични и жанрови особености на разказите, повестите, романите и драмите му. Етично и естетично; герои и конфликти. Поетиката на Йовковата проза в контекста на традиционното и модерното: литературно-естетически особености.
3. Христо Смирненски. Хумор и сатира – жанрова и идейно-нравствена специфика. Символизъмът и поетиката на Смирненски. Участието на човека в лириката му: проблемът за героя. Личността и масата; маскаррадът и празникът. Традицията и новаторството в постиженията на поета.
4. Българският литературен авангардизъм. Специфика и представители. Гео Милев като поет, критик, публицист. Експресионизъмът и творчеството на Чавдар Мутафов, Ламар, Николай Марангозов. „Пролетен вятър” на Никола Фурнаджиев и проблемите на имажинистката поетика. Българският диаволизъм: Георги Райчев, Светослав Минков, Владимир Полянов.
5. Посоки на поетическите търсения и открития в поезията между двете световни войни. Елисавета Багряна, Атанас Далчев, Асен Разцветников, Никола Фурнаджиев – особености на индивидуалното развитие и на поетиката. Значение на постиженията им в българската лирика.
6. Прозата между двете световни войни. Жанрова и тематична специфика; литературно-естетически търсения. Творци и проблеми: Георги Райчев, Константин Константинов, Светослав Минков, Ангел Каралийчев, Стоян Загорчинов, Константин Петканов, Людмил Стоянов, Георги Караславов.
7. Поезията през 40-те години на ХХ век. Тенденции и представители. Традиция и новаторство в поезията на Никола Вапцаров. Особености на поетиката на Александър Вутимски, Богомил Райнов, Александър Геров, Валери Петров, Иван Пейчев, Веселин Ханчев.

8. Литературата след Втората световна война. История и естетико-идеологически тенденции. Идеино-тематични и жанрови търсения.

9. Романистиката на Димитър Димов. Интелектуално-философската проза и спецификата на подходите към герои и конфликти.

10. Димитър Талев. История и народ в четирилогията му. Герои и конфликти. Особенности на поетиката на Димитър Талев.

11. Емилиян Станев. Проблемно-тематични и жанрови търсения. Специфика на разказите и повестите му. Романът „Иван Кондарев” – проблематика, герои, конфликти. Философско-историческата романистика на писателя в диалог с миналото и съвременността.

В. БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

1. Общославянски и балкански черти на съвременния български език.
2. Българският книжовен език като национален език. Отношения между книжовния език и диалектите.
3. Езикови норми – произход, характер. Норма и кодификация.
4. Фонетика и фонология. Фонема и алофони.
5. Вокална система на съвременния български книжовен език – състав и структура, исторически развой.
6. Консонантна система на съвременния български книжовен език – състав и структура, исторически развой. Локална, модална и опозитивна класификация.
7. Съвременни звукови закони и правоговорни норми, свързани с тях.
8. Отражение на историческите звукови закони в съвременния български книжовен език.
9. Ударението и интонацията като суперсегментни фонетични единици.
10. Българската графика в исторически и в съвременен аспект. Правопис и правописни принципи. Развой и съвременно състояние на българския правопис. По-важни правописни речници.
11. Езикова култура. Правописни и правоговорни норми на съвременния български книжовен език.
12. Признаци и функции на думата като речникова единица.
13. Структура и особености на лексикалното значение. Денотат. Десигнат. Конотация.
14. Първична лексикална номинация. Семантична мотивираност на думата.
15. Вторична лексикална номинация. Структура на многозначната дума.
16. Значение и употреба на думата. Пряка и преносна употреба. Видове преносна употреба.
17. Синоними. Антоними. Омоними. Пароними.
18. Активна и пасивна лексика. Остарели думи, неологизми.
19. Общопотребима и социално ограничена лексика. Диалектизми, термини, сленг.
20. Домашна и чужда лексика. Пътища и начини за заемане на чужди думи в българския език.

21. Видове устойчиви словосъчетания в българския език. Фразеологизмите като вид устойчиви словосъчетания.
22. Граматика. Синхронна и диахронна; сравнително-историческа граматика. Предписваща и описателна граматика. Видове описателна граматика. Дялове на граматиката – морфология и синтаксис.
23. Основни понятия в морфологията: морфема, видове морфемии; основа, видове основи; словоформа, видове словоформи; граматично значение, граматична категория.
24. Морфологична категория, лексикално-граматична категория, грамема, морфологични опозиции, лексико-граматични разрези, формални класове; части на речта.
25. Характерни особености на морфологичната система на съвременния български език – прояви на аналитизъм и синтетизъм, нови граматикализирани значения, процеси на генерализация и др.
26. Дефиниране и лексикално-граматична характеристика на частите на речта: съществително име, прилагателно име, числително име, местоимение, глагол, наречие, предлог, съюз, частица, междуметие.
27. Морфологичните категории положение (*определеност : неопределеност*), число и род.
28. Глаголни морфологични категории – лице, време (сегашно, минало и бъдеще), вид на действието (резултативност ~ нерезултативност), таксис (относителност ~ неотносителност), наклонение (изявително, повелително, условно и умозаключително), вид на изказването (преизказност ~ непреизказност), залог (деятелен и страдателен), статус (отрицателност ~ неотрицателност).
29. Неспрегаеми (нелични) глаголни форми.
30. Лексикално-граматични категории – вид на глагола, род на съществителните имена, лице на личните и притежателните местоимения, падеж на личните местоимения, число на личните и притежателните местоимения.
31. Исторически развой на именната система на българския език.
32. Исторически развой на глаголната система на българския език.
33. Основни признаци на изречението: предикативност, модалност, граматическа оформеност, интонация. Предикатно-аргументна структура.
34. Синтактична комбинаторика на класовете думи. Начини на реализиране на съчинителното и подчинителното свързване. Видове подчинителни словосъчетания в българския език.
35. Строеж на простото изречение. Синтактични категории. Конституентна структура. Функции на частите на речта като части на изречението.
36. Видове прости изречения по състав. Двусъставни прости изречения. Едносъставни прости изречения: определенолични, неопределенолични, обобщенолични, безлични.
37. Структура на словосъчетанието с главна част съществително в българския език. Видове подчинени части в именното словосъчетание и техните синтактични функции.
38. Структура на глаголното словосъчетание в българския език. Видове подчинени части в глаголното словосъчетание и техните синтактични функции.
39. Части на простото изречение: подлог, сказуемо и видове сказуеми, определение, приложение, сказуемно определение, допълнение, обстоятелствено пояснение.
40. Сложно изречение. Подчинително и съчинително свързване в сложното изречение. Видове сложни съчинени изречения. Видове сложни съставни изречения. Сложно смесено изречение.
41. Подчинено определително, допълнително и обстоятелствено изречение.
42. Подчинено подложно и подчинено сказуемноопределително изречение.
43. Езиковедска стилистика. Основни стилистични понятия – текст, норма, синонимия, комуникативен акт. Стилистичен аспект на синтагматиката и парадигматиката.

44. Функционална интерпретация на текста. Конотативни функции.
45. Знаков характер на езика. Денотативни и конотативни езикови знакове.
46. Стилистични възможности на единиците от различните езикови равнища – звукови конфигурации; морфеми; думи; фразеологизми; синтактични единици.

Г. БИБЛИОГРАФИЯ

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Бояджиев Т. Българска лексикология. София, 1986 (II преработено изд. – 2002; III изд. – 2007; IV изд. – 2022).
- Бояджиев, Т., Ив. Куцаров, Й. Пенчев. Съвременен български език. София, 1998; 2-ро изд. 1999.
- Бъркалова, П. Българският синтаксис – познат и непознат. Пловдив, 1997. (Пловдив, 2011 – второ издание/ Пловдив, 2017 – трето издание).
- Гайдарова, Т. Новото в новия български правописен речник. Съвременни проблеми на книжовната норма и анализ на развитието ѝ в нормативните правописни речници (1983 – 2012). Пловдив, 2015.
- Грамматика на българския книжовен език. Т. I. Фонетика. София, 1982; т. II. Морфология. София, 1983; т. III. Синтаксис. София, 1983.
- Зидарова, В. Фонология на съвременния български език. Пловдив, 2009.
- Зидарова, В. Лексикология на съвременния български език. Пловдив, Контекст, 2009.
- Иванова, Д. История на новобългарския книжовен език. Пловдив, 2017.
- Куцаров, Ив. Проблеми на българската морфология. Пловдив, 1993.
- Куцаров, Ив. Теоретична граматика на българския език. Морфология. Пловдив, 2007.
- Куцаров, К. Следходността в българския език. Пловдив, 2010.
- Куцаров, К. Българските лексемни класове и учението за частите на речта. София, 2022.
- Маровска, В. Новобългарският перфект. София, 2005.
- Маровска, В. Стилистика на българския език. Пловдив, 1998 (II изд. – 2007).
- Пашов, П. Практическа българска граматика. София, 1989 (II изд. 1994).
- Пенчев, Й. Строеж на българското изречение. София, 1984.
- Пенчев, Й. Български синтаксис. Управление и свързване. Пловдив, 1993.
- Пенчев, Й. Съвременен български книжовен език. Синтаксис. Пловдив, 1998.
- Помагало по българска морфология. Глагол. (Съст. П. Пашов, Р. Ницолова.) София, 1976.
- Помагало по българска морфология. Имена. (Съст. П. Пашов.) София, 1978.
- Помагало по синтаксис. Съвременни лингвистични теории. (Съст. С. Коева). Пловдив, 2001.
- Помагало по синтаксис. Аргументна структура. Проблеми на простото и сложното изречение (Съст. С. Коева). София, 2005.
- Помагало по българска фонетика (Съст. Хр. Първев, В. Радева). София, 1980.
- Чакърлова, Кр., П. Костова. Феноменът стилистична грешка (Как да откриваме и редактираме коварните сателити на нашата реч). Пловдив, 1999.
- Чакърлова, Кр. Аспектуалност и количество. В. Търново, 2003.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Андрейчин, Л. Основна българска граматика. София, 1944, II изд. София, 1978.
- Андрейчин, Л., Н. Костов, Е. Николов. Български език (за институтите за начални учители). София, 1972.
- Андрейчин, Л., Ст. Стоянов, К. Попов. Грамматика на българския език. София, 1977.
- Аронсон, Г. Морфонология българского словоизменения. Москва, 1974.
- Бондарко, А. В. Теория морфологических категорий. Ленинград, 1976.
- Бондарко, А. В. Грамматическая категория и контекст. Ленинград, 1976.

- Българо-полска съпоставителна граматика. Т.І. Фонетика и фонология. София, 1988.
Т.ІІ. Семантичната категория определеност/неопределеност. София, 1990. Т.ІІІ. Семантичните категории количество и степен. София, 1994. Т.ІV. Семантичната категория комуникат. София, 1993.
- Българското словно богатство. С., Народна просвета, 1982.
- Бъркалова, П. Български синтаксис. Конфигурационен анализ на изречението. Пловдив, 2019.
- Валтер, Х. Личните глаголни форми в българския език. София, 1988.
- Вопросы грамматики болгарского литературного языка. Москва, 1959.
- Врина, М. Експресивните частици в българския език. В. Търново, 1999.
- Вътов, В. Фонетика и фонология на българския език. В. Търново, 2002.
- Георгиев, Вл., Ив. Дуриданов. Езикознание. София, 1978.
- Георгиев, Ст. Българска морфология. В. Търново, 1991.
- Георгиев, Ст. Българска семасиология. В. Търново, 1993.
- Георгиев, Ст. Морфология на съвременния български език (неизменяеми думи). София, 1983.
- Георгиев, Ст., Р. Русинов. Учебник по лексикология на българския език. София, 1979.
- Георгиева, Ел. Обособени части в българския книжовен език. София, 1964.
- Георгиева, Ел. Словоред на простото изречение в съвременния български книжовен език. София, 1974.
- Георгиева, Ел. Словоред на усложненото просто изречение. София, 1987.
- Герджиков, Г. Преизказването на глаголното действие в българския език. София, 1984.
- Жобов, В. Звуковете в българския език. София 2004.
- Зидарова, В. Семантика и прагматика на именната детерминация в българския език. Пловдив, 2018.
- Зидарова, В. Динамика и иновации в лексикалната система на българския език. Пловдив, 2019.
- Иванчев, Св. Приноси в българското и славянското езикознание. София, 1978.
- Иванчев, Св. Проблеми на аспектиалността в славянските езици. София, 1971.
- История на новобългарския книжовен език. София, 1989.
- Константинова, В. Предлозите в българската граматична литература. София, 1985.
- Калдиева-Захаријева, Ст. Българска фразеология. Т. 2. АИ „Марин Дринов”, 2013.
- Касабов, Ив. Проблеми на общата лексикология. Т.3. АИ „Марин Дринов”, 2013.
- Крумова-Цветкова, Л. и колектив. Българска лексикология. Том 1. АИ „Марин Дринов”, 2013.
- Кръстев, Б. Морфологията на българския език в 187 типови таблици. София, 1984.
- Куцаров, Ив. Очерк по функционално-семантична граматика на българския език. Пловдив, 1985 (ІІ изд. – 1989).
- Куцаров, Ив. Преизказването в българския език. София, 1984.
- Куцаров, Ив. Едно екзотично наклонение на българския глагол. София, 1994.
- Куцаров, Ив. Лекции по българска морфология. Пловдив, 1997.
- Куцаров, К. Българското причастие, Пловдив, 2012.
- Маровска, В. Референция и рефериране в света на езика. Пловдив, 2013.
- Маслов, Ю. С. Граматика на българския език. София, 1982.
- Маслов, Ю. С. Морфология глагольного вида в современном болгарском литературном языке. Москва, 1963.
- Минкова, К. Фонология на българския език. Том 1-2. София, 2003.
- Мишева, А. Интонационната система на българския език. София, 1991.
- Мурдаров, Вл. Съвременни словообразователни процеси. София, 1983.
- Ницолова, Р. Прагматичен аспект на изречението в българския книжовен език. София, 1984.
- Ницолова, Р. Българските местоимения. София, 1986.
- Ницолова, Р. Българска граматика. Морфология. София, 2008 (ІІ изд. – 2023).
- Ницолова, Р., В. Радева. Помагало по български правопис и пунктуация. София,

1980.

- Нови изследвания по генеративен синтаксис на българския език. София 2013.
- Пашов, П. Българският глагол. София, 1966.
- Пашов, П. Въпроси на българската лексикология. София, 1978.
- Пашов, П. Българска граматика. Пловдив, 1999.
- Попов, Д. Стилистика. Шумен, 2001.
- Попов, К. Помагало по български синтаксис. София, 1979.
- Попов, К. Съвременен български език. Синтаксис. София, 1961 (II издание 1963; III издание – 1976).
- Попова, В. Помагало по история на българския книжовен език. София, 1978.
- Попова В. Българска стилистика. София, 1994.
- Проблеми на българската лексикология, фразеология и лексикография. Съст. В. Кювлиева-Мишайкова. С., АИ „Марин Дринов“, 2002.
- Първев, Хр. Очерк по история на българската граматика. София, 1975.
- Първев, Хр. Помагало по българска лексикология. София, 1979.
- Първев, Хр. Създатели и творци на българското езикознание. София, 1987.
- Първев, Хр., В. Радева. Помагало по българска фонетика. София, 1980.
- Радева, В. Българското словообразуване. София, 1987.
- Радева, В. Българска лексикология и лексикография. С., Изток-Запад, 2017.
- Русинов, Р. История на българския правопис. София, 1985.
- Станков, В. Българските глаголни времена. София, 1969.
- Станков, В. Глаголният вид в съвременния български книжовен език. София, 1980.
- Станков, В. Стилистични особености на българския глагол. София, 1981.
- Стойков, Ст. Увод във фонетиката на българския език. София, 1966.
- Стоянов, Ст. Граматика на българския книжовен език. София, 1964.
- Стоянов, Ст. Словообразуването в българския език. София, 1977.
- Стоянов, Ст. Членуване на имената в българския език. София, 1965.
- Тилков, Д. Интонацията в българския език. София, 1981.
- Тилков, Д. Изследвания върху българския език. София, 1983.
- Тилков, Д., Т. Бояджиев. Българска фонетика. София, 1977.
- Тилков, Д., Т. Бояджиев Ударението в българския книжовен език. София, 1978.
- Тодорова, Ел. Семантично-функционални особености на прилагателните имена в съвременния български книжовен език. София, 1987.
- Трубецкой, Н. С. Основы фонологии. Москва, 1960.
- Чакърова, Кр. Императивът в съвременния български език. Пловдив, 2009.
- Чолакова, Кр. Частиците в съвременния български език. София, 1958.
- Янакиев, М. Стилистиката и езиковото обучение. София, 1977.

Периодика:

Списание „Български език“ – от 1952.

Списание „Език и литература“ – от 1946.

Списание „Съпоставително езикознание“ – от 1976.

Годишник на Софийския университет „Климент Охридски“ – Факултет за славянски филологии.

Известия на Института за български език.

Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Филологии (1977–).